

Št. 301/14
Ljubljana, 7. julij 2014

Smernice za ravnanje v primeru spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov, članov redovnih skupnosti in drugih cerkvenih delavcev v Cerkvi na Slovenskem

Slovenska škofovska konferenca (SŠK) je Smernice za ravnanje v primeru spolnega zlorabljanja mladoletnih oseb s strani duhovnikov ali drugih pastoralnih delavcev sprejela na 28. redni seji dne 7. marca 2006 v Ljubljani. Upoštevajoč dosedanje izkušnje, obravnave spolnih zlorab in dopolnjene zakonodaje Svetega sedeža za to področje Smernice iz leta 2006 s tem dokumentom ustrezno dopolnjujemo.¹ Nove smernice veljajo za celotno območje SŠK in zajemajo klerike, redovnike in redovnice ter laike, ki delajo v cerkvenih službah.

I. UVOD

1. Spolna zloraba je vsako neverbalno, verbalno ali fizično dejanje, s katerim se z namenom spolne potešitve krši dostojanstvo in prekorači meje druge osebe katere koli starosti ali spola. Spolno nasilje otroke in mlade močno poškoduje ter rani njihovo dostojanstvo in celovitost. Takšna dejanja so storjena naklepno, proti volji žrtve, brez njene privolitve ali na manipulativen način in so zato opredeljena kot nasilje, ker storilec uporabi svojo moč, vpliv, družbeni položaj ter izrabi žrtvino zaupanje in spoštovanje. Ko gre za spolno nasilje nad otroki, so dejanja še toliko hujša. Otroci na prekoračitve meja dostojanstva človeške osebe niso pripravljeni, jih ne razumejo in glede na podrejen položaj ter še nedokončan čustveni in telesni razvoj ne morejo dati privolitve in zato zanje tudi nikoli niso odgovorni. Teža spolne zlorabe se meri glede na posledice storjenega dejanja. Kadar govorimo o spolnem nasilju, najprej pomislimo na posilstvo, ki dejansko predstavlja le manjši del tovrstnega nasilja. Večino zlorab predstavljajo drugi predhodni mehanizmi odvisnosti od odnosov in izkazovanja moči nad posebej izbranimi žrtvami.

2. Do spolnih zlorab otrok in mladostnikov prihaja v vseh družbenih okoljih in tudi v Cerkvi. Cerkev se pri svojem poslanstvu redno srečuje z mladoletnimi osebami, saj se posveča njihovi človeški in duhovni vzgoji ter namenja njihovemu oblikovanju veliko skrb in pozornost.

¹ Prim. Slovenska škofovska konferenca, *Smernice za ravnanje v primeru spolnega zlorabljanja mladoletnih oseb s strani duhovnikov ali drugih pastoralnih delavcev* z dne 7. 3. 2006, v: *Sporočila slovenskih škofij* 4/2006, str. 64–67; Kongregacija za nauk vere, *Navodila za razumevanje temeljnih postopkov za reševanje primerov spolnih zlorab* z dne 12. 4. 2010, v: *Sporočila slovenskih škofij* 5/2010, str. 97–98; Kongregacija za nauk vere, *Pismo škofom Katoliške Cerkve, drugim ordinarijem in hierarhom o spremembah apostolskega pisma motu propria (m. p.) Varovanje svetosti zakramentov in Določila glede hujših kaznivih dejanj*, z dne 21. 5. 2010, v: *Sporočila slovenskih škofij*, 10/2010, priloga, str. 1–8. Slednji dokument določa nekatere spremembe in dopolnjuje apostolsko pismo papeža Janeza Pavla II. *m. p. Varovanje svetosti zakramentov* z dne 30. 4. 2001; Kongregacija za nauk vere, *Okrožnica v pomoč škofovskim konferencam pri pripravljanju smernic za obravnavanje primerov spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani duhovščine* z dne 3. 5. 2011, v: *Sporočila slovenskih škofij* 7/2011, str. 142–144.

Njeno poslanstvo ji zato nalaga posebno dolžnost, da za zaščito otrok in mladostnikov na preventivnem in kurativnem področju stori vse, kar je v njeni moči.

3. Cerkev se zaveda hudih posledic spolnih zlorab, še posebej, če je storilec kaznivega dejanja klerik, redovnik, redovnica ali drug pastoralni delavec. Spolna zloraba povzroči žrtvi in tudi njeni družini telesno, duhovno, psihično, čustveno in materialno škodo, hkrati pa razvrednoti krščansko oznanilo in verodostojnost Cerkve ter posledično povzroči veliko škodo tudi cerkvenemu občestvu. V primeru, da pride do spolne zlorabe otrok in mladoletnih, je Cerkev dolžna najprej zaščititi žrtev in ji nuditi ustrezno pomoč, vzporedno pa sprožiti ustrezne preiskovalne in sodne postopke ter pri tem sodelovati s civilno oblastjo.

4. Namen smernic je zaščita mladoletnih oseb in pomoč žrtvam, da bodo našle pomoč in spravo. Za obravnavo kaznivih dejanj spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov je v prvi vrsti odgovoren krajevni škof oziroma redovni predstojnik.

II. CERKVENOPRAVNA OPREDELITEV SPOLNE ZLORABE MLADOLETNIH OSEB

5. Cerkev je opredelitev spolne zlorabe mladoletnih oseb kot kaznivega dejanja v kan. 1395 § 2, *Zakonika cerkvenega prava (ZCP)* dopolnila z m. p. *Varovanje svetosti zakramentov (VSZ)* iz leta 2001 in 2010. V skladu z omenjenimi predpisi stori kaznivo dejanje spolne zlorabe klerik, ki na kakršen koli način spolno zlorabi otroka ali mladostnika, mlajšega od osemnajst let, ali kadar z nasiljem, grožnjo ali javno spolno zlorabi drugo osebo katerega koli spola ali starosti. V prvem primeru je kazenski postopek pridržan *Kongregaciji za nauk vere*, v drugem pa je za preiskavo in nadaljevanje sodnega postopka praviloma pristojen krajevni škof ali redovni predstojnik. *Motu proprio* opredeli »*delictum cum minore*« vsako neposredno ali posredno fizično spolno zlorabo mladoletnih oseb, vključuje pa tudi drugo verbalno in neverbalno posredno spolno nasilje, to je namigovanje na spolna dejanja, kazanje pornografije in ekshibicionizem. Poleg tega med kazniva dejanja sodijo tudi pridobivanje, posedovanje ali širjenje pornografskega gradiva oseb, mlajših od štirinajst let, s čimer se klerik ukvarja zaradi spolne potešitve na kakršen koli način in s katerim koli sredstvom (prim. 6. člen § 1, 2). Duševno motena oseba je v tem primeru izenačena z mladoletno osebo (prim. VSZ, 6. člen § 1,1).

6. V skladu s 7. členom navodila VSZ kaznivo dejanje spolnih zlorab zastara po dvajsetih letih od polnoletnosti žrtve. *Kongregacija za nauk vere* ima v določenih primerih pravico do ukinitve zastaralnega roka.

III. CERKVENI POSTOPEK

7. Vse stopnje cerkvenega postopka je treba opraviti s spoštovanjem do človekovega dostojanstva in zaščite dobrega imena žrtve, osumljenca in drugih vpletenih (prim. kan. 1717 § 2 ZCP). Posebna pozornost je namenjena zavarovanju žrtve pred nadaljnjo zlorabo in zaščito ostalih članov skupnosti. Cerkev je glede prijavljenih spolnih zlorab dolžna varovati izvor in osebo, ki da takšne podatke.

8. Če je spolna zloraba povezana z drugim kaznivim dejanjem zoper dostojanstvo zakramenta sprave (prim. 4. člen VSZ) ima v skladu z okrožnico *Kongregacije za nauk vere* z dne 3. 5.

2011 prijavitelj pravico zahtevati, da se njegovo ime ne razkrije prijavljenemu duhovniku. Po kan. 1719 ZCP se mora dokumentacija celotnega postopka hraniti v tajnem arhivu kurije.

9. Anonimna prijava se vzame na znanje. Preveri se v primeru, če je v njej dovolj verodostojnih podatkov, ki utemeljujejo sum spolne zlorabe. Če krajevni škof ali njegov pooblaščenec prejme anonimno sporočilo, se glede na primer lahko opravi razgovor z osebo, na katero se sporočilo nanaša. Če je prijava samo ustna, se prijavitelju sporoči, da je prijavo potrebno napisati.

Odgovornost krajevnega škofa oziroma redovnega predstojnika

10. V skladu z okrožnico *Kongregacije za nauk vere* v pomoč škofovskim konferencam pri pripravljanju smernic za obravnavanje primerov spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov z dne 3. 5. 2011 (prim. opombo št. 1) med pomembne odgovornosti krajevnega škofa oziroma višjega redovnega predstojnika za zaščito otrok in mladine sodi dolžnost ustreznega ukrepanja v primerih spolnih zlorab mladoletnih oseb v njegovi škofiji oziroma redovni skupnosti. Morebitni posvetovalni organi za nadzor in razločevanje v posameznih primerih ne smejo nadomestiti ordinarijevega razločevanja in njegove *potestas regiminis*.

11. Krajevni škof je v skladu s kan. 1717 § 1 ZCP praviloma pristojen za predhodno preiskavo spolnih zlorab (*indagine praevia*) nad mladoletniki, ki so jih storili kleriki njegove škofije ali člani redovnih skupnosti, ki so z odlokom nastavljeni na določeno župnijo v njegovi škofiji (prim. kan. 1320 ZCP), kakor tudi drugi cerkveni sodelavci. V primeru potrditve suma kaznivega dejanja spolne zlorabe mladoletne osebe s strani klerikov zadevo preda *Kongregaciji za nauk vere*, ki je pristojna za nadaljnjo obravnavo in preiskavo spolnih zlorab.

12. V drugih primerih, ko gre za člane ustanov posvečenega oziroma apostolskega življenja, so za uvedbo ustreznih preiskovalnih postopkov z enako odgovornostjo pristojni redovni predstojniki, katerim se priporoča, da zaradi zaščite žrtev in morebitnih novih žrtev ter zaščite cerkvenega občestva krajevnega škofa obvestijo o primerih spolnih zlorab v svoji redovni skupnosti, kakor tudi o postopkih, ki so jih uvedli.

13. Prijavitelj suma spolne zlorabe lahko vedno sam, ali po svojih skrbnikih prijavi sum spolne zlorabe krajevni škofu, v primeru, da gre za prijavo zoper člane posvečenega življenja, pa njihovim predstojnikom. Spolno zlorabo lahko prijavi tudi vsakdo, ki zanjo ve z gotovostjo. Ekspertna skupina lahko prijavitelju svetuje (pomaga), kam naj vloži prijavo. V primeru, ko je krajevni škof odsoten ali zadržan, prijavitelj poda prijavo pristojnemu, ki vodi škofijo v času njegove odsotnosti, v primeru ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja, pa se prijava poda tistemu, ki v skladu z lastnim statutom ustanove ali družbe, le to vodi v času odsotnosti predstojnika. Neposredno po prejeti ovadbi ali po prejetem sporočilu o sumu spolnih zlorab mladoletnih oseb mora krajevni škof osebno ali po pooblaščenecu vzpostaviti stik z žrtvijo oziroma z njenimi starši ali skrbniki. Žrtev oziroma njeni starši ali zastopniki morejo k razgovoru pritegniti drugo osebo, ki ji zaupajo.

14. Krajevni škof po prejetju informacije o sumu spolne zlorabe mladoletnih oseb presodi, kdaj in kako bo osumljenca seznanil z obtožbo in mu da možnost, da se glede tega izreče.

Škofov pooblaščenec in ekspertna skupina

15. Krajevni škof oziroma redovni predstojnik lahko imenuje posebnega pooblaščenca, ki mora biti duhovnik in izveden na pravnem področju ter ima druga potrebna strokovna znanja, da lahko pomaga pri postopkih reševanja spolnih zlorab. SŠK ima tudi *ekspertno skupino za primere reševanja spolnih zlorab*, ki jo vodi pooblaščenec ali druga kompetentna oseba.

16. Pristojnosti *ekspertne skupine*, ki nudi pomoč žrtvam in je na voljo škofom, so določene s pravilnikom in so svetovalne narave. Skupino sestavljajo trije člani, izvedenci na področju psihoterapije, cerkvenega in civilnega prava ter teologije, ki po potrebi sodelujejo z drugimi zunanjimi sodelavci.

17. Pooblaščenec v primerih suma spolnega nasilja klerikov ali članov redovnih skupnosti in drugih cerkvenih delavcev nad mladoletniki lahko pomaga pri začetnih stikih z žrtvijo in je na voljo krajevnemu škofu oziroma redovnemu predstojniku pri ustreznem postopanju (prim. kann. 1717–1719 ZCP).

Predhodno preiskovanje po kan. 1717–1719 ZCP

18. Kdor izve za spolno zlorabo pri delu z mladoletnimi osebami v okviru cerkvenih pastoralnih ali vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, je dolžan o tem obvestiti krajevnega škofa oziroma redovnega predstojnika.

19. Kadar je sum spolne zlorabe utemeljen, krajevni škof oziroma redovni predstojnik v skladu s kan. 1717 ZCP začne predhodno preiskavo (*indagine praevia*). Škof z odlokom (prim. kan. 1719 ZCP) določi predmet preiskave in imenuje osebo, ki bo predhodno preiskavo izvedla, ter notarja. Preiskovalec ima v skladu s kan. 1717 § 3 ZCP enaka pooblastila in dolžnosti, kakor sodnik zasliševalec v sodnem postopku. Če se pozneje sodni postopek nadaljuje, le-ta v njem ne more biti sodnik.

20. Osumljenca je potrebno v tej fazi, če ni bil seznanjen že prej, seznaniti z vsebino obtožbe in z njegovo pravico, da se brani. O vsakem razgovoru z žrtvijo, storilcem in s pričami se naredi pisni zaznamek, v postopku pa se vsakokrat sestavi zapisnik, ki ga morajo podpisati vsi udeleženci.

21. Predhodna preiskava ugotavlja utemeljenost suma spolne zlorabe. Škof jo zaključi z odlokom (prim. kan. 1719 ZCP). Če preiskava sum kaznivega dejanja spolne zlorabe mladoletne osebe s strani škofijskega klerika ali člana ustanov posvečenega oziroma apostolskega življenja potrdi, mora krajevni škof oziroma redovni predstojnik primer skupaj s svojim mnenjem posredovati *Kongregaciji za nauk vere*. Če se v tej fazi preiskave ugotovi, da je bila prijava spolne zlorabe neutemeljena, ordinarij to zapiše v zaključni odlok te preiskave. Vsi dokumenti se v skladu kan. 1719 ZCP shranijo. Ordinarij ima nalogo, da osebi, ki je bila krivično obtožena, povrne dobro ime. (prim. kan. 171 §2 ZCP in kan. 220 ZCP).

22. Krajevni škof ali redovni predstojnik more, če to zahteva skupno dobro, v kateri koli fazi postopka uveljaviti določila kan. 1722 ZCP in uvesti previdnostne ukrepe. V tem primeru osumljencu lahko do zaključka cerkvenega postopka prepove izvrševanje svete službe ali kakšne druge naloge, lahko mu naloži ali prepove bivanje v kakem kraju ali ozemlju, kakor tudi prepove javno udeležbo pri sveti evharistiji (prim. 19. člen VSZ).

Posredovanje primera *Kongregaciji za nauk vere* in potek postopka za klerike

23. Po potrditvi suma spolne zlorabe mladoletne osebe s strani škofijskega klerika ali člana ustanov posvečenega oziroma apostolskega življenja krajevni škof oziroma redovni predstojnik rezultate preiskave skupaj s svojim mnenjem (*votum*) posreduje *Kongregaciji za nauk vere*. Slednja odloči, ali se bo postopek nadaljeval na sami *Kongregaciji* ali pa bo pooblastila določenega krajevnega škofa ali redovnega predstojnika, ter poda navodila za izpeljavo kazenskega sodnega ali administrativnega postopka. V skladu z 2. odstavkom 21. člena VSZ *Kongregacija* v nekaterih primerih lahko dovoli, da se postopek zaključi z izvensodno odločbo (prim. kan. 1720 ZCP). Naložitev trajne kazni, kot je npr. odslovitev iz kleriškega stanu, praviloma zahteva sodni kazenski postopek. Po kan. 1342 ZCP krajevni škofje z izvensodnimi odloki ne morejo nalagati trajnih kazni. V skladu z 21. čl VSZ se trajne zadostilne kazni lahko naložijo samo po pooblastilu *Kongregacije za nauk vere* z izvensodnim odlokom.

24. *Kongregacija za nauk vere* lahko zaradi posebnih okoliščin obravnavo primera pridrži zase. Tudi krajevni škof oziroma redovni predstojnik ima možnost, da primer brez predhodnega preiskovanja posreduje neposredno pristojni *Kongregaciji*. V tem primeru lahko predhodno preiskavo opravi *Kongregacija* sama (prim. 16. in 17. člen VSZ). V najhujših primerih, kjer je osumljenčeva krivda kaznivega dejanja spolne zlorabe mladoletne osebe jasna, ima *Kongregacija* pravico, da odločitev glede odslovitve iz kleriškega stanu, vključno s spregledom od celibata, prepusti neposredno papežu (prim. 2. odstavek 21. člena VSZ).

25. Če *Kongregacija* odloči, da se v skladu s kan. 1721–1728 ZCP začne sodni kazenski postopek, mora krajevni škof izročiti vse dokumente pravdniku, ki bo sodniku predložil obtožnico. Kan. 1425 § 1, tč. 2 ZCP določa, da mora biti sodni zbor, čigar naloga je presoja kaznivih dejanj, ki imajo lahko za posledico kazen odslovitev iz kleriškega stanu, sestavljen od treh sodnikov. Sodniki, pravdnik, odvetnik in notar morajo biti duhovniki in vsi, razen notarja, doktorji cerkvenega prava (prim. 14. člen). *Kongregacija za nauk vere* lahko od pogojev duhovništva in doktorata iz cerkvenega prava podeli spregled (prim. 15. člen VSZ).

26. Kanonični kazenski ukrepi zoper klerika, ki mu je bila spolna zloraba mladoletne osebe dokazana, so bodisi ukrepi, ki omejujejo javno službo v celoti ali prepovedujejo stik z mladoletnimi osebami, bodisi druge cerkvene kazni, med katerimi je najhujša odslovitev iz kleriškega stanu. Med postopkom preiskave ima Cerkev in še posebej vsi sodelavci postopka in vpleteni dolžnost varovanja dobrega imena žrtve in osumljenca. Po zaključku preiskave in izreku sodbe je treba kopijo vseh dokumentov, ki se morajo hraniti v tajnem arhivu kurije, po službeni dolžnosti posredovati *Kongregaciji za nauk vere*.

27. Škofijski klerik ali član ustanov posvečenega oziroma apostolskega življenja, ki je bil spoznan za krivega spolne zlorabe, ima v roku enega meseca v skladu z določili prava, pravico do priziva ali pritožbe na *Kongregacijo za nauk vere* (prim. 28. člen VSZ). V primeru, da je v teku kazenskega postopka očitno ugotovljeno, da obtoženec ni izvršil kaznivega dejanja, mora sodnik s sodbo to razglasiti in obtoženca oprostiti, ob upoštevanju kan. 1726 ZCP. Krajevni škof naj pri tem poskrbi, da se kleriku povrne dobro ime, ki mu je bilo odvzeto zaradi lažnih prijav.

Konsekvence za storilca

28. Klerik ali drugi storilec, ki je bil spoznan za krivega storitve spolnega nasilja nad

mladoletno osebo, med postopkom in po prestani kazni v nobenem primeru ne more več delovati v okolju, kjer bi lahko prišel v stik s potencialnimi novimi žrtvami. Izkušnje kažejo, da storilci tudi po uspešno zaključeni terapiji v mnogih primerih kazniva dejanja ponavljajo. V primeru, da bi storilec lahko opravljal kakšno drugo cerkveno službo na področju, kjer ne bi imel stika z mladoletnimi osebami, mora ustrezen strokovnjak predhodno podati izvedensko mnenje, v katerem ugotovi, za kakšno obliko spolne motnje gre in ali jo je mogoče s katero od razpoložljivih oblik zdravljenja premagati. O storilčevi morebitni vrnitvi v cerkveno službo odloča pristojna cerkvena oblast.

29. Krajevni škof oziroma redovni predstojnik skrbi za to, da storilec spoštuje vse naložene kazni in omejitve, tudi v času po upokojitvi. V primeru, da klerik predstavlja kakršno koli nevarnost za mladoletne osebe ali skupnost, ne bo ponovno postavljen v službo ali premeščen v drugo škofijo. To določilo velja tudi v primeru zastaranja kaznivega dejanja. V primeru, da je storilec premeščen v drugo okolje, krajevni škof glede storilčeve problematike pisno obvesti novega predstojnika. Ti ukrepi veljajo tudi za člane redovnih ustanov.

30. Osumljenec kaznivega dejanja ima v času disciplinarnih in kazenskih postopkov pravico do dostojne preživnine.

Laiški delavci v cerkveni službi

31. Če so storilci kaznivih dejanj spolnih zlorab mladoletnih oseb laiški delavci v cerkveni službi, bodisi redno ali honorarno zaposleni bodisi prostovoljci, se postopa v skladu z vsakokratnimi cerkvenimi delovnopравnimi odredbami. Pri presojanju, ali je osumljeni laiški delavec storil kaznivo dejanje spolnega nasilja nad mladoletno osebo, veljajo cerkvenopravna merila glede opredelitve spolne zlorabe. Delavci, ki so storili omenjena kazniva dejanja, v nobenem primeru ne morejo nadaljevati dela v vzgojno-izobraževalnem procesu z otroki ali mladimi v župnijah, cerkvenih šolah ali drugem cerkvenem okolju.

IV. SODELOVANJE Z DRŽAVNIMI ORGANI PREGONA

32. Spolne zlorabe mladoletnih oseb so opredeljene kot kaznivo dejanje po cerkvenem pravu in v skladu s *Kazenskim zakonikom Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 55/2008 z dne 4. 6. 2008, prim. čl. 90, 173–176)*. Zaradi večje zaščite žrtev in učinkovitejšega pregona storilcev Cerkev sodeluje s civilnimi organi pregona na področju njihovih pristojnosti. Pristojna cerkvena oblast mora upoštevati še zlasti določila civilnih zakonov v zvezi s prijavo kaznivih dejanj pristojnim državnim organom s tem, da ostane vedno in v vsakem primeru nedotakljivo notranje zakramentalno področje. Za stik z državnimi organi pregona je škofom oziroma redovnim predstojnikom lahko v pomoč pooblaščenec, ki ga imenuje SŠK.

33. Krajevni škof ali njegov pooblaščenec pri prvem razgovoru žrtev ali njene svojce opozori na možnost lastne prijave državnim oblastem, če prijava še ni bila podana.

34. V skladu z *Zakonom o kazenskem postopku* so državni organi in organizacije z javnimi pooblastili dolžni naznaniti kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, če so o njih obveščeni, ali če kako drugače zvedo zanje, hkrati pa kazniva dejanja lahko naznani vsakdo (prim. 145. in 146. člen ZKP-UPB3, *Uradni list RS, št. 8/2006 z dne 26. 1. 2006*). *Zakon o preprečevanju nasilja v družini* v čl. 6 določa, da so tudi nevladne

organizacije in posamezniki, ki pri svojem delu izvedo za okoliščine, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da se izvaja nasilje, dolžne o tem obvestiti center za socialno delo, razen v primeru, če žrtev temu nasprotuje in ne gre za sum storitve kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti (*Uradni list*, 16/2008 z dne 15. 2. 2008). *Zakon o socialnem varstvu* v 91. členu pravi: »Organi ter zavodi in druge organizacije, ki pri svojem delu ugotovijo ogroženost otroka, mladoletnika ali osebe, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, so dolžni o tem obvestiti center za socialno delo na svojem območju« (*Uradni list RS*, št. 3/2007, z dne 12. 1. 2007).

35. Zaradi zaščite žrtev in učinkovitejšega pregona storilcev krajevni škof oziroma redovni predstojnik posreduje pristojnim državnim organom vsak resen in prepričljiv sum spolne zlorabe mladoletnih oseb. Dolžnost posredovanja informacij civilnim oblastem odpade samo v primeru, ko žrtev ali njeni svojci nasprotujejo prijavi civilnim organom pregona in je hkrati takšna opustitev ovadbe pravno dopustna. V tem primeru je treba razloge za opustitev ovadbe natančno opredeliti in dokumentirati, dokument pa morajo žrtev ali njeni svojci podpisati.

36. Če državni organi primer na osnovi ovadbe že preiskujejo, Cerkev z njimi aktivno sodeluje. Cerkveni postopek je sicer samostojen in neodvisen od civilnega.

V. JAVNOST

37. Zaradi zaščite žrtve in skupnosti je potrebno o spolnem nasilju, upoštevajoč cerkveno in civilno zakonodajo, še zlasti s področja varovanja osebnih podatkov, na primeren način obvestiti javnost. Pri obveščanju javnosti je zaradi preprečitve dodatne škode potrebna uravnoteženost med nujno transparentnostjo in varovanjem zasebnosti. Postopki, ki so pridržani *Kongregaciji za nauk vere*, so podvrženi papeški tajnosti (prim. 30. člen VSZ).

VI. POMOČ

Pomoč žrtvi

38. Cerkev spoštuje dostojanstvo žrtve. Zanj in za njene svojce je pomembno, da ji verjame, da storilec prizna krivdo ter da ji Cerkev omogoči terapevtsko, pastoralno in drugo pomoč. Ta je odvisna od konkretnih potreb, v pošteb pridejo tudi oblike pomoči izven cerkvenega okolja. Cerkev žrtvi ponudi pomoč tudi v primeru, če je primer zastaran ali če je storilec že mrtev. Za določitev konkretne oblike pomoči je pristojen krajevni škof oziroma redovni predstojnik.

39. Žrtev ima pravico, da v sodnem postopku uveljavlja pravico do povrnitve škode, ki jo mora povrniti tisti, ki jo je povzročil oz. je zanj odgovoren (prim. kann. 128, 221, 1718 § 4 in 1729–1731 ZCP).

Pomoč prizadetim cerkvenim ustanovam in župnijam

40. Upoštevajoč specifičnosti posameznega primera se krajevni škof oziroma redovni predstojnik sreča in pogovori s predstavniki župnije ali drugih ustanov, kjer se je zgodilo kaznivo dejanje. Po potrebi škof ali redovni predstojnik lahko k sodelovanju povabi tudi ustreznega strokovnjaka, ki pomaga predelati travmo, ki je zaznamovala skupnost verujočih.

Pomoč storilcu

41. Krajevni škof od storilca lahko zahteva, da opravi potrebno zdravljenje ali drugo terapevtsko obravnavo.

VII. PREPREČEVANJE

Zaščita mladoletnikov

42. Cerkev mora zagotoviti pogoje, da vzgoja in izobraževanje v župnijah in cerkvenih ustanovah potekata v varnem okolju, zato skrbno izbira in preverja kadre. Klerikom, učiteljem in vzgojiteljem nudi permanentno izobraževanje s področja spolnosti, razvoja človeške oziroma čustvene zrelosti ter zmožnosti vzpostavljanja zdravih medčloveških odnosov, pa tudi osnov prepoznavanja opozorilnih znakov žrtev spolnega nasilja. S tem namenom Cerkev pripravi tudi ustrezne preventivne programe.

Oblikovanje škofijskih klerikov in redovnikov

43. Škofje, redovni predstojniki in drugi odgovorni za oblikovanje bodočih klerikov in redovnikov so odgovorni za pravilno razločevanje poklica ter za zdravo človeško in duhovno oblikovanje kandidatov za stalni diakonat, duhovništvo in Bogu posvečeno življenje. Vzgojitelji kandidatom pomagajo pri integraciji njihove lastne spolnosti ter odkrivajo morebitne anomalije na tem področju.

44. Vzgojitelji morajo pravočasno poskrbeti za pomoč kandidatom z morebitno anomalijo. Če je ne uspejo premagati, jih morajo iz formacijskega procesa odsloviti.

45. Vzgojitelji si morajo izmenjevati informacije glede tistih kandidatov za stalni diakonat duhovništvo in Bogu posvečeno življenje, ki prehajajo iz ene cerkvene ustanove v drugo, in biti pri njihovem morebitnem ponovnem sprejemu še posebej previdni.

Spremljanje klerikov

46. Škof svoje klerike spremlja in obravnava kot oče in brat, zato s pozornostjo skrbi za njihovo permanentno izobraževanje in oblikovanje, pri čemer ovrednoti pomen molitve in vzajemne bratske povezanosti, zlasti v prvih letih po posvečenju. To izobraževanje mora vključevati poznavanje problematike spolnih zlorab, da se bodo mladi duhovniki zavedali osebne odgovornosti za njihova dejanja po cerkveni in civilni zakonodaji ter da bodo prepoznavali znamenja morebitnih zlorab mladoletnih oseb.

SŠK je *Smernice za ravnanje v primeru spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov, članov redovnih skupnosti in drugih cerkvenih delavcev v Cerkvi na Slovenskem* sprejela na 78. izredni seji dne 10. marca 2014 v Ljubljani. Kongregacija za nauk vere je omenjene *Smernice* potrdila dne 12. maja 2014.

msgr. Andrej Glavan
predsednik SŠK